REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN

FOR ALL WOMEN AND GIRLS

GRATË NË SEKTORIN E TURIZMIT NË SHQIPËRI

Analizë e mundësive, sfidave dhe rrugëve për arritjen e barazisë gjinore

7 nëntor 2025

Autore: Dr. Daniela Moreno Alarcon dhe Blerina Ago

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

Qëllimi dhe objekti

1

Realizimi analizës së parë përgjigjëse gjinore për sektorin e turizmit në Shqipëri

2

Lidhja e barazisë gjinore me qëndrueshmërinë, konkurrueshmërinë dhe rritjen gjithëpërfshirëse

3

Analizimi i roleve të grave dhe burrave dhe i roleve drejtuese të tyre në të gjithë zinxhirin e vlerës së turizmit

4

Informimi i Strategjisë e Zhvillimit të Turizmit 2025-2030 përmes integrimit gjinor.

5

Udhërrëfyes për Agjendën e Fuqizimit Ekonomik të Grave (FEG) me fakte/ prova si bazë për veprim të mëtejshëm

MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

Sfida dhe përmirësime

Analizë e thelluar e shkakësisë: eksplorim i mëtejshëm i rrënjëve strukturore dhe ekonomike të hendeqeve gjinore

Mbulimi i gjithë zinxhirit të vlerës së turizmit: në të ardhmen puna të shtrihet edhe në fushat e transportit, platformave digjitale, dhe shërbimeve të kohës së lirë

Mangësi në të dhëna dhe fakte/prova gjinore: forcimi i bashkërendimit midis INSTAT-it dhe Ministrisë së Turizmit për ta bërë mbledhjen e të dhënave më sistematike dhe më të ndjeshme gjinore

Kuptimi i përkatësive të shumëfishta: kryerja e një analize të thelluar për gratë rurale, migrante dhe në punësim informal përmes bashkëpunimit me partnerët vendas

Metodologjia dhe procesi

Kuadri kohor: janar 2024 – korrik 2025

Burimet: 51 intervista, 100 dokumente, 4 vizita rajonale në terren

Procesi: Bashkëpunim i eksperteve të gjinisë dhe turizmit, me mbështetjen e UN Women, MTT-së, INSTAT-it dhe shoqatave kryesore në këto fusha

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

Fushat e analizës

1. Të dhënat dhe hartimi i politikave
2. Punësimi
3. Sipërmarrja
4. Arsimi dhe trajnimi
5. Gratë udhëtare
6. Komuniteti dhe shoqëria civile

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

1. TË DHËNAT & HARTIMI I POLITIKAVE

- Turizmi kontribuon 26,1% të PPB-së (6 miliard USD) dhe ofron më shumë se 20% të vendeve të punës në rang kombëtar
- Politika e Turizmit me Ndjeshmëri Gjinore (PTNGJ) u prezantua në vitin 2017, me mbështetjen e UN Women
- **Strategjia Kombëtare e Turizmit 2025-2030** përcakton objektiva: 30% e projekteve të turizmit të drejtohen nga gratë, menaxhuar nga Agjencia Shqiptare e Zhvillimit të Investimeve (AIDA); 60% e personave që trajnohen për marrjen e certifikatave të cilësisë dhe qëndrueshmërisë të jenë gra; dhe 30% e rekrutimeve të reja progresive në Agjencinë Kombëtare të Turizmit duhet të jenë gra.
- Barazia gjinore është shtysë për inovacion, konkurrueshmëri dhe harmonizim me BE-në

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

TË DHËNAT DHE HARTIMI I POLITIKAVE: REKOMANDIME

Prioritet i lartë

- Integrimi i buxhetimit të përgjigjshëm gjinor (BPGJ) dhe treguesve gjinorë *SMART* në turizëm
- Krijimi i një udhërrëfyesi të BPGJ-së dhe i një plani të përbashkët për statistikat gjinore
- Kryerja e një **studimi bazë** në lidhje me të dhënat gjinore në shërbimet e transportit, akomodimit dhe ato digjitale.

Prioritet mesatar

- **Ndjekja në vijimësi** e shpenzimeve të lidhura me turizmin mbi bazën e këndvështrimit gjinor
- **Auditimi dhe përditësimi** i sistemeve të të dhënave për vlerësimin e ndjeshmërisë gjinore dhe harmonizimin e tyre.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

2. Punësimi

- Turizmi përbën 14,3% të bizneseve aktive por me vetëm 8,2% të vendeve të punës; kjo tregon potencial të pashfrytëzuar për punë të denjë

- Gratë mbajnë 62% të vendeve të punës me pagë; megjithatë, burrat zënë 84% të roleve drejtuese

- Hendeku gjinor në paga vazhdon të ekzistojë; gratë fitojnë 600 - 700 euro krahasuar me 1500 euro që fitojnë burrat në vende pune të ngjashme

- Informaliteti dhe mbrojtja e kufizuar shoqërore vazhdojnë të jenë të përhapura, dhe janë raportuar rreziqe për DHBGJ, sidomos në sektorin e mikpritjes dhe në punësimin sezonal

Punësimi: rekomandime

Prioritet i lartë

- Të sigurohet punë e denjë, paga të barabarta dhe kushte të sigurta në vendin e punës
- Të trajnohen aktorët mbi Konventën 190 të ONP-së dhe standardet që lidhen me shfrytëzimin dhe abuzimin seksual dhe ngacmimin seksual (SEA/SH)
- Të mblidhen të dhëna të ndara sipas gjinisë për vendet e punës, pagat, dhe informalitetin
- Të kryhen studime mbi rrezikun e DHBGJ-së dhe trafikimit, për të shërbyer si bazë për punë parandaluese

Prioritet mesatar

- Të vlerësohen rreziqet gjinore në migracionin e punës
- Të forcohen kapacitetet e inspektimit të punës në lidhje me barazinë gjinore
- Të hartohet një udhëzues për përgjegjësinë sociale të korporatave për nxitjen e rolit drejtues të grave së bashku me punën e denjë

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

3. Sipërmarrja

- Gratë janë pronare ose drejtuese të 43,8% të sipërmarrjeve në sektorin e akomodimit dhe 43,2% në atë të tregtisë

- Vetëm 11% e grave kanë qasje në kredi përmes kanaleve zyrtare (22% e burrave) dhe 29% e sipërmarrjeve në agroturizëm kanë pronare gra

- Mungesa e financimeve të posaçme dhe ekzistenca në vijimësi e barrierave për shkak të ngarkesës së përkujdesit vazhdojnë të kufizojnë sipërmarrjen e grave

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

Sipërmarrja: rekomandime

Prioritet i lartë

- Integrimi i mjeteve financiare dhe sipërmarrëse të grave në Strategjinë e Re Kombëtare të Turizmit
- Kryerja e një studimi me ndjeshmëri gjinore për zinxhirin e vlerës të turizmit, për të identifikuar boshllëqet në investime dhe inovacion
- Harmonizimi me Akseleratorin Global të Vendeve të Punës dhe Mbrojtjes Sociale për rritje gjithëpërfshirëse të turizmit

Prioritet mesatar

- Krijimi i një fondi me ndjeshmëri gjinore për agroturizmin, me procedura të aksesueshme
- Përfshirja e treguesve gjinorë në programe të investimeve strategjike dhe për mbështetjen e ndërmarrjeve mikro, të vogla dhe të mesme (MSME)

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

4. ARSIMI DHE TRAJNIMI

64% e personave të trajnuar janë gra; megjithatë vetëm 24% janë të regjistruara në shkolla profesionale të turizmit.

Me gjithë formimin e ngjashëm të tyre, vetëm 14% e grave fitojnë mbi 360 euro, krahasuar me 81% të burrave.

Numri i programeve për role drejtuese apo i programeve të avancuara për gratë është I vogël dhe përmbajtja e kurseve të trajnimit ende është e harmonizuar dobët me nevojat e tregut të punës.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

Arsimi dhe trajnimi: rekomandime

Prioritet i lartë

- Harmonizimi i trajnimeve me nevojat e tregut të punës dhe objektivat e barazisë gjinore
- Hartimi i trajnimeve dhe programeve të trajnimit me reagueshmëri gjinore
- Hartimi i një udhërrëfyesi për mbylljen e hendeqeve midis arsimimit/formimit dhe punësimit

Prioritet mesatar

- Ndërtimi i kapaciteteve mësimdhënëse dhe drejtuese me ndjeshmëri gjinore në institucionet e formimit profesional

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

5. GRATË UDHËTARE

- Gratë përbëjnë **mbi gjysmën e udhëtarëve në nivel global dhe vendor** (50,3% në Shqipëri)

- Megjithatë, mungojnë **të dhëna** për preferencat dhe modelet e shpenzimeve të tyre, që lë një boshllëk të madh në planifikimin e turizmit

- **Siguria dhe gjithëpërfshirja** kanë rëndësi kyçe për konkurrueshmërinë. Destinacionet duhet të jenë të sigurta dhe mikpritëse, që gratë të përfitojnë plotësisht nga turizmi

- **Qasja me ndjeshmëri gjinore** bën të mundur që gratë udhëtare të shërbejnë si tregues për përmirësimin e sigurisë, qeverisjes, zinxhirit të vlerës dhe marketingut

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

Gratë udhëtare: rekomandime

Prioritet i lartë

- Shtimi i kapaciteteve dhe njohurive të gazetarëve për të raportuar mbi turizmin nga perspektiva gjinore.
- Hartimi i një manuali me ndjeshmëri gjinore mbi komunikimin dhe marketingun mbi bazën e standardeve fillestare.
- Kryerja e vlerësimit të tregut të grave udhëtare: të atyre që udhëtojnë vetëm, në grup, dhe me familjet.

Prioritet mesatar

- Zhvillimi i produkteve të turizmit që vënë në qendër gratë
- Mbështetja e zhvillimit të produkteve, rrëfimit dhe marketingut për agjencitë e udhëtimit apo operatorët turistikë që kanë në fokus gratë.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

6. Turizmi komunitar

- Zërat e grave dhe të komunitetit mbeten të kufizuara në vendimet për turizmin

- Turizmi komunitar është një strategji zhvillimore, jo një produkt me kuadër të kufizuar

- Duhet të përfshijë zonat bregdetare, rurale dhe kulturore

- Partneritet afatgjata lidhin rritjen e turizmit me rolin drejtues të grave

- Turizmi përfshirës sjell përfitim për gratë, komunitetet dhe mjedisin.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

Turizmi komunitar: rekomandime

Prioritet i lartë

- Të përfshihet turizmi komunitar në Strategjinë Kombëtare të Turizmit, me objektiva, buxhete dhe tregues gjinorë
- Të krijohet një Rrjet i Grave në Turizmin Komunitar për mësim, advokaci dhe role udhëheqëse.

Prioritet mesatar

- Të përdoren mjete me ndjeshmëri gjinore dhe të tregohet se si përfitojnë nga turizmi gratë dhe burrat në komunitetet vendore.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT

UN WOMEN FOR ALL WOMEN AND GIRLS

KOMENTE PËRFUNDIMTARE

- Turizmi në Shqipëri po rritet me shpejtësi, por duhet të jetë i drejtë dhe i qëndrueshëm, për gratë dhe për burrat
- Barazia gjinore është forcë shtytëse e konkurrueshmërisë, inovacionit dhe forcës për përballimin e situatave
- Ekosistemi i turizmit përfshirës fuqizon rolin drejtues të grave dhe aftësinë e tyre për të ndërmarrë veprime
- Rritja ekonomike reaguese gjinore sjell prosperitet për të gjithë
- Barazia është themeli i të ardhmes së turizmit të qëndrueshëm të Shqipërisë

FALEMINDERIT!